

ฉบับพิเศษ หน้า ๑

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

พระราชบัญญัติ

หมู่บ้านอาสาพัฒนา

พ.ศ. ๒๕๑๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

เป็นปีที่ ๓๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยหมู่บ้านอาสา
พัฒนา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่
รัฐสภา ดังต่อไปนี้

ฉบับพิเศษ หน้า ๒

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติหมู่บ้านอาสาพัฒนา พ.ศ. ๒๕๑๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านอาสาพัฒนาที่ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการบริหาร” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาคณะต่าง ๆ ตามมาตรา ๑๑

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานคณะกรรมการบริหารคณะต่าง ๆ

“กรรมการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นกรรมการของคณะกรรมการบริหารคณะต่าง ๆ

“คณะกรรมการกลาง” หมายความว่า คณะกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนาตามมาตรา ๒๕

“ประธานกรรมการกลาง” หมายความว่า ประธานคณะกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนา

“กรรมการกลาง” หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นกรรมการของคณะกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนา

มาตรา ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบหมายให้นายอำเภอแห่งท้องที่ หรือข้าราชการในบังคับบัญชาของตน ตามที่เห็นสมควรปฏิบัติงานแทนได้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การจัดตั้งหมู่บ้านอาสาพัฒนา

มาตรา ๖ เพื่อส่งเสริมการปกครองและพัฒนาท้องถิ่น เมื่อทางราชการเห็นว่าในท้องที่ใดนอกเขตนครหลวง หรือเขตเทศบาลและสุขาภิบาล ราษฎรมีความสนใจและมีผู้นำท้องถิ่นที่สามารถจัดการปกครองตนเอง เพื่อป้องกัน รักษาและคุ้มครองผลประโยชน์ในท้องถิ่นของตนได้ ก็ให้จัดตั้งการปกครองท้องถิ่นในรูปหมู่บ้านอาสาพัฒนาตามความในพระราชบัญญัตินี้

ฉบับพิเศษ หน้า ๔

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๔๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

มาตรา ๗ หมู่บ้านอาสาพัฒนามีลักษณะเป็นชุมชนที่ใหญ่กว่าหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

มาตรา ๘ การจัดตั้งหมู่บ้านอาสาพัฒนา ให้กระทำโดยประกาศของกระทรวงมหาดไทย ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและกำหนดเขตของหมู่บ้าน พร้อมทั้งระบุชื่อตำบล อำเภอ จังหวัด ที่หมู่บ้านนั้นสังกัดอยู่ด้วย

การเปลี่ยนแปลงเขตหรือเลิกหมู่บ้าน ให้กระทำโดยประกาศของกระทรวงมหาดไทย

ประกาศตามมาตรานี้ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๙ เมื่อได้จัดตั้งหมู่บ้านอาสาพัฒนาขึ้นในท้องที่ใด และได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการกลางตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้ยกเลิกหมู่บ้านที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับใดที่อ้างถึงหมู่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ให้ถือว่าอ้างถึงหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๑๐ เมื่อครบวาระของคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการกลาง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการให้มีการ

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการกลางขึ้นใหม่
ภายในหกสิบวันนับแต่วันครบวาระ

ก่อนที่มีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการกลาง ให้คณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการกลาง
ที่ครบวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน

หมวด ๒

คณะกรรมการบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาคณะต่าง ๆ

มาตรา ๑๑ ในหมู่บ้านอาสาพัฒนา ให้มีคณะกรรมการ
บริหารหมู่บ้านเพื่อดำเนินการป้องกัน รักษาและคุ้มครอง
ผลประโยชน์ของท้องถิ่นอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน มีหน้าที่ดำเนินการ
เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ รวมทั้งแนะนำให้ราษฎร
ในหมู่บ้านมีความสนใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
และในการปกครองท้องถิ่น

ในการดำเนินการของคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน อาจ
จัดตั้งกลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์

ฉบับพิเศษ หน้า ๖

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

หรือกลุ่มอื่นๆ ได้ตามที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

(๒) คณะกรรมการปกครอง มีหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขของราษฎร รักษาความสงบเรียบร้อยและดูแลกิจการในหมู่บ้านให้เป็นไปตามกฎหมาย ตามข้อบัญญัติหมู่บ้าน ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี และนโยบายส่วนรวมของชาติ

ในการดำเนินการของคณะกรรมการปกครอง คณะกรรมการมีหน้าที่เรียกประชุมราษฎร เพื่อชี้แจงความเป็นไปของการปกครองประเทศและปัญหาต่างๆ ในทางบริหาร

(๓) คณะกรรมการป้องกัน มีหน้าที่ในการจัดหน่วยกำลังคุ้มครองภายในหมู่บ้าน

(๔) คณะกรรมการการคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงินของหมู่บ้าน

(๕) คณะกรรมการอนามัย มีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาล การอนามัยและการสาธารณสุขภายในหมู่บ้าน

(๖) คณะกรรมการศึกษาและวัฒนธรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาประชาบาล การศึกษาผู้ใหญ่ การศาสนา การลูกเสือและเยาวชน ตลอดจนกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม การกีฬา และการพักผ่อนหย่อนใจ

ฉบับพิเศษ หน้า ๗

เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๔๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

การจัดตั้งคณะกรรมการอื่นโดยจะกำหนดให้มีหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใด หรือการกำหนดเพิ่มเติมหน้าที่ของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามความต้องการของที่ประชุมราษฎรด้วยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด

มาตรา ๑๒ ให้ราษฎรในเขตหมู่บ้านเลือกตั้งประธานกรรมการคณะต่างๆ

ในวาระเริ่มแรก ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการให้มีการเลือกตั้งประธานกรรมการคณะต่างๆ ขึ้นภายในกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้มีการประกาศจัดตั้งหมู่บ้าน

มาตรา ๑๓ ราษฎรในเขตหมู่บ้าน ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นภิกษุสามเณร นักพรตหรือนักบวช

(๔) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่

สมประกอบ

(๕) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำในหมู่บ้านนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน

ฉบับพิเศษ หน้า ๘

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

มาตรา ๑๔ ราษฎรในเขตหมู่บ้าน ซึ่งมีคุณสมบัติและ
ไม่อยู่ในลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิได้รับ
เลือกตั้งเป็นประธานกรรมการคณะต่าง ๆ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(๓) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำในหมู่บ้านนั้นมา
แล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน

(๔) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ตามรัฐธรรมนูญ

(๕) ไม่เป็นภิกษุสามเณร นักพรตหรือนักบวช

(๖) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพ หรือวิกลจริต หรือ
มีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๗) ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ และไม่เป็นโรคตามที่
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดตามกฎหมาย
ว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ใหญ่บ้าน

(๘) ไม่เป็นข้าราชการประจำหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

(๙) ไม่เป็นผู้มีชื่อเสียงในทางทุจริตหรือเสื่อมเสียในทาง
ศีลธรรม

(๑๐) ไม่เคยเป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออกหรือปลดออก
ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือรั่วรั่วสาหกจ หรือเคยถูกลงโทษ
ดังกล่าวแต่พ้นกำหนดเวลาสามปีนับแต่วันถูกไล่ออกหรือ
ปลดออก

(๑๑) ไม่เคยเป็นผู้ต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่
สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดย
ประมาทหรือความผิดลหุโทษ และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสามปี
นับแต่วันพ้นโทษ

(๑๒) มี^๕พินความรู้ไม่ต่ำกว่าประโยคประถมศึกษาตอนต้น
หรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบไม่ต่ำกว่าประโยคประถมศึกษา
ตอนต้น เว้นแต่ในท้องที่ใด ราษฎรไม่อาจเลือกผู้^๕พินความรู้
ดังกล่าวได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจพิจารณาผ่อนผันให้เป็นการ
เฉพาะรายก็ได้

มาตรา ๑๕ การเลือกตั้งประธานกรรมการคณะต่าง ๆ ให้
กระทำโดยการประชุมราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยต้องกำหนด
เวลานัดประชุมล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

การเลือกตั้ง ให้กระทำโดยลับ

วิธีการเลือกตั้ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำหนดเมื่อได้
ปรึกษาหารือกับที่ประชุมราษฎรแล้ว

ในการเลือกตั้ง ให้มีคณะกรรมการเลือกตั้งคณะหนึ่ง ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน กำนันในเขตท้องที่ และผู้แทนของราษฎรที่ราษฎรผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเลือกขึ้นมาอีกสามคน

ผู้ใดได้รับคะแนนเสียงมาก ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือกตั้ง ในกรณีที่มิได้ผู้ได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลาก

มาตรา ๑๖ ให้ประธานกรรมการแต่ละคณะเลือกกรรมการผู้ร่วมงานในคณะกรรมการของตนมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน แต่ไม่เกินเจ็ดคน

กรรมการดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมราษฎร

กรรมการต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๔ ตั้งแต่ (๑) ถึง (๑๑) แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจพิจารณาผ่อนผันคุณสมบัติตามมาตรา ๑๔ (๓) (๑๐) และ (๑๑) ได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๗ การได้รับเลือกตั้งเป็นประธานกรรมการและกรรมการ ถือได้ว่าเป็นการได้รับเกียรติและความยกย่องจากราษฎร ผู้ได้รับเลือกไม่พึงปฏิเสธความรับผิดชอบต่อหมู่บ้าน ในเมื่อตนได้รับเลือก เว้นแต่ว่าจะมีเหตุผลสมควรอย่างยิ่ง

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

มาตรา ๑๘ ประธานกรรมการอยู่ในตำแหน่งมีกำหนดห้าปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับเลือกตั้ง

มาตรา ๑๙ ประธานกรรมการออกจากตำแหน่งด้วยเหตุใด เหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) ถึงคราวออกตามวาระตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๘
- (๒) ขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามอย่างใด อย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๔ และผู้ว่าราชการจังหวัดให้ออก
- (๓) ตาย
- (๔) ลาออก
- (๕) ละทิ้งภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่จากหมู่บ้านเกิน สามเดือน

(๖) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกประธานกรรมการในหมู่บ้าน มีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนร้องขอให้ออกจากตำแหน่ง

(๗) คณะกรรมการกลางมีมติให้พ้นจากตำแหน่งโดย เห็นว่ามีความบกพร่องในหน้าที่หรือมีความประพฤติในทางที่จะ นำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่หมู่บ้าน มติดังกล่าวต้องมีคะแนน เสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการกลางทั้งหมด

- (๘) เลิกหมู่บ้าน

มาตรา ๒๐ เมื่อตำแหน่งประธานกรรมการว่างลง นอกจากการออกตามวาระให้ดำเนินการเลือกตั้งประธานกรรมการภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่าง

ให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ที่ตนแทน

ในกรณีที่มิได้เหตุผลสมควร ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งเลื่อนการเลือกตั้งนั้นออกไปก็ได้ แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายจะสั่งเลื่อนการเลือกตั้งได้ต่อเมื่อได้ปรึกษาหารือกับคณะกรรมการกลางของหมู่บ้านแล้ว และในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งกรรมการกลางอื่นปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการในตำแหน่งที่ว่าง หรือแต่งตั้งให้กรรมการคนใดคนหนึ่ง ในคณะกรรมการบริหารที่ตำแหน่งประธานกรรมการว่างลง ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะประธานกรรมการก็ได้

มาตรา ๒๑ กรรมการต้องออกจากตำแหน่งเมื่อครบวาระของประธานกรรมการหรือเหตุที่ระบุไว้ตามมาตรา ๑๕ (๒) ถึง (๘)

เมื่อตำแหน่งกรรมการว่างลง ให้มีการเลือกกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างโดยมิชักช้า เว้นแต่คณะกรรมการกลางจะเห็นว่า

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

การที่ตำแหน่งว่างลงนั้นยังไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการที่กรรมการนั้นสังกัดอยู่

มาตรา ๒๒ ประธานกรรมการและกรรมการเป็นผู้รับผิดชอบในงานท้องถิ่นของหมู่บ้านและเป็นตำแหน่งที่กระทำเพื่อส่วนรวมโดยไม่รับค่าตอบแทนใด ๆ เว้นแต่เงินค่าใช้จ่ายในกิจการของหมู่บ้าน ตามระเบียบของหมู่บ้านซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบ

มาตรา ๒๓ ให้บุคคลต่อไปนี้เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการต่าง ๆ ดังนี้

พัฒนากร เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการพัฒนา

ปลัดอำเภอ เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการปกครอง

เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามอื่นที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการป้องกัน

เจ้าหน้าที่อนามัยในท้องที่ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการอนามัย

ครูใหญ่โรงเรียนประชาบาล เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการศึกษาและวัฒนธรรม

ที่ปรึกษาอื่น ให้เป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะได้แต่งตั้ง

มาตรา ๒๔ วิธีการประชุมและระเบียบการประชุมของคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกลางกำหนด

หมวด ๓

คณะกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนา

และหัวหน้าหมู่บ้านอาสาพัฒนา

มาตรา ๒๕ คณะกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนา ประกอบด้วยกรรมการสองประเภท คือ

(๑) ประธานกรรมการคณะต่างๆ ตามมาตรา ๑๑ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และ

(๒) กรรมการอื่นซึ่งราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๓ เลือกจากผู้มีสิทธิได้รับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๔ เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนและไม่มากกว่าห้าคน

กรรมการกลางเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติและได้รับความยกย่องจากราษฎร กรรมการกลางกระทำการเพื่อส่วนรวมโดย

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

ไม่รับค่าตอบแทนใดๆ เว้นแต่เงินค่าใช้จ่ายในกิจการของหมู่บ้านตามระเบียบของหมู่บ้านซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบ

มาตรา ๒๖ การเลือกตั้งกรรมการกลางตามมาตรา ๒๕ (๒) ให้กระทำในคราวเดียวกันกับการเลือกประธานกรรมการคณะต่างๆ และให้กรรมการกลางที่ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งมีกำหนดห้าปีนับตั้งแต่วันที่ได้รับเลือกตั้ง

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๑ วรรคสอง มาใช้บังคับเกี่ยวกับการออกจากราชการและการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างของกรรมการกลางตามมาตรา ๒๕ (๒) แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการกลางเลือกกรรมการกลางหนึ่งคนขึ้นเป็นหัวหน้าหมู่บ้าน และเลือกกรรมการกลางอีกสองคนเป็นรองหัวหน้าหมู่บ้าน

หัวหน้าหมู่บ้านเป็นประธานกรรมการกลางและรองหัวหน้าหมู่บ้านเป็นรองประธาน

มาตรา ๒๘ คณะกรรมการกลางมีที่ปรึกษา ดังต่อไปนี้

- (๑) นายอำเภอแห่งเขตท้องที่
- (๒) ผู้บังคับกองสถานีตำรวจภูธรอำเภอแห่งเขตท้องที่
- (๓) บุคคลตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๓ และ

(๔) กำนันแห่งตำบลที่หมู่บ้านสังกัด

มาตรา ๒๕ เพื่อความสะดวกในการประสานงานกับหน่วยราชการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกหนังสือสำคัญให้แก่กรรมการกลางไว้เป็นหลักฐาน

มาตรา ๓๐ ให้คณะกรรมการกลางประชุมเพื่อปรึกษาหารือ และแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลาง เป็นการประจำ และต้องไม่น้อยกว่าเดือนละหนึ่งครั้ง

ถ้าในเดือนใดคณะกรรมการกลางไม่ได้ประชุม ให้หัวหน้าหมู่บ้านหรือกรรมการกลางคนหนึ่งคนใดแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอทราบ

มาตรา ๓๑ การประชุมคณะกรรมการกลาง ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของกรรมการกลางทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการกลางไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานที่มีอาวุโสเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการกลางและรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการกลางที่มาประชุมเลือกกรรมการกลางคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการกลางคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้า
คะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีก
เสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๒ คณะกรรมการกลางมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) วางนโยบายในการปกครองหมู่บ้านให้เป็นไปเพื่อ
ประโยชน์แก่ราษฎรในท้องถิ่น และเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
ของชาติ

(๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบโครงการและงานที่เกี่ยวข้อง
กับการพัฒนาหมู่บ้านตลอดจนพิจารณาแก้ไขปัญหาคือขัดข้อง
และอุปสรรคที่เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน

(๓) วางระเบียบเกี่ยวกับการเงินและค่าใช้จ่ายของ
หมู่บ้าน

(๔) กำหนดแนวทางปฏิบัติและระเบียบการประชุมให้
แก่คณะกรรมการบริหารคณะต่างๆ

(๕) ให้คำแนะนำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือแก่
หัวหน้าหมู่บ้านในการปฏิบัติหน้าที่

(๖) ดูแลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารคณะต่าง ๆ และหัวหน้าหมู่บ้านให้เป็นไปตามกฎหมายและขนบธรรมเนียมของการปกครอง

(๗) ติดต่อ ประสานงาน กับหน่วยราชการต่าง ๆ

(๘) แจ้งความต้องการของหมู่บ้านและขอความช่วยเหลือจากหน่วยราชการตามความต้องการของหมู่บ้าน

(๙) ร้องเรียนต่อทางราชการ ในเมื่อปรากฏว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการเป็นไปโดยมิชอบ ขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนในการบริหารราชการ

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการ มอบหมายเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชาติ

มาตรา ๓๓ ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย เพื่อความสงบสุขและการอยู่ร่วมกัน คณะกรรมการกลางมีอำนาจออกข้อบัญญัติหมู่บ้านสำหรับให้ราษฎรปฏิบัติได้ภายในขอบเขตตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลางตามมาตรา ๓๒ และของคณะกรรมการบริหารคณะต่าง ๆ ตามมาตรา ๑๑

ข้อบัญญัติหมู่บ้านดังกล่าว ให้หัวหน้าหมู่บ้านเป็นผู้ลงนาม โดยมีกรรมการกลางหมู่บ้านอีกหนึ่งคนเป็นผู้ลงนามรับรอง

ข้อบัญญัติหมู่บ้าน จะกำหนดโทษปรับผู้กระทำการละเมิด ข้อบัญญัติหมู่บ้านไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดโทษปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท ข้อบัญญัติหมู่บ้านที่มีกำหนดโทษปรับให้หัวหน้าหมู่บ้านลงนามโดยได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด

มาตรา ๓๔ ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการกลางมีอำนาจออกข้อบัญญัติหมู่บ้านเรียกเก็บเงินส่วนเฉลี่ยจากราษฎรในหมู่บ้านสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในกิจการที่ตำบลหมู่บ้านได้ตามความจำเป็น

เงินที่เรียกเก็บได้ให้จัดรวมไว้เรียกว่า “กองทุนประจำหมู่บ้านอาสาพัฒนา” การรักษาและการใช้จ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการกลาง

การรับเงิน การใช้จ่ายกองทุนประจำหมู่บ้าน ต้องจัดให้มีบัญชีและหลักฐานเอกสาร เพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบของทางราชการ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการตรวจสอบการเงินและบัญชีไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งครั้ง

ในกรณียกเลิกหมู่บ้าน ให้กองทุนประจำหมู่บ้านและทรัพย์สินของหมู่บ้านตกเป็นทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๓๕ กองทุนประจำหมู่บ้านอาสาพัฒนาอาจได้รับ
เงินสมทบดังต่อไปนี้

- (๑) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (๒) ภาษีบำรุงท้องที่ที่เก็บได้จากที่ดินในเขตหมู่บ้าน
- (๓) ภาษีโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ กับที่ดิน
ซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ ซึ่งเก็บได้ใน
เขตหมู่บ้าน
- (๔) เงินอากรการฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์
และค่าธรรมเนียมโรงพักสัตว์ที่เก็บได้ เนื่องจากการฆ่าสัตว์ใน
เขตหมู่บ้าน
- (๕) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการพนันตามกฎหมาย
ว่าด้วยการพนันที่เก็บเพิ่มขึ้นตามข้อบัญญัติจังหวัดในเขต
หมู่บ้าน
- (๖) เงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๗) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
- (๘) เงินรายได้อื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะจัดสรรให้

มาตรา ๓๖ ข้อบัญญัติหมู่บ้าน ให้ปิดประกาศโดยเปิดเผยไว้ ณ ที่ชุมนุมชนอย่างน้อยหนึ่งแห่ง และที่สำนักงานของหมู่บ้าน

มาตรา ๓๗ ให้หัวหน้าหมู่บ้านและรองหัวหน้าหมู่บ้าน มีฐานะและอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๘ หัวหน้าหมู่บ้านเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการตามนโยบายและมติของคณะกรรมการกลาง เว้นแต่คณะกรรมการกลางจะมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการแทน

รองหัวหน้าหมู่บ้านมีหน้าที่ช่วยเหลือหัวหน้าหมู่บ้าน และปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหมู่บ้าน

มาตรา ๓๙ หัวหน้าหมู่บ้านมีอำนาจหน้าที่ดูแลให้การเป็นไปตามกฎหมาย และข้อบัญญัติหมู่บ้าน

มาตรา ๔๐ ให้กรรมการปกครองทุกคนเป็นเจ้าพนักงานผู้รักษาความสงบเรียบร้อย มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในเขตหมู่บ้าน

เล่ม ๙๒ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘

ในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้รักษาความสงบเรียบร้อยต้องมีบัตรประจำตัว โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนาม

การออกบัตรประจำตัวผู้รักษาความสงบเรียบร้อย ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๔๑ ในกรณีจำเป็นและรีบด่วนเพื่อความปลอดภัยของหมู่บ้าน ให้หัวหน้าหมู่บ้านมีอำนาจสั่งให้กรรมการป้องกันดำเนินการเข้าทำการช่วยเหลือสนับสนุนผู้รักษาความสงบเรียบร้อยได้

มาตรา ๔๒ การฝ่าฝืนข้อบัญญัติหมู่บ้านที่มีโทษปรับ ให้คณะกรรมการกลางมีอำนาจเปรียบเทียบได้

ในการพิจารณาเปรียบเทียบ ให้กรรมการกลางพิจารณาเป็นองค์คณะอย่างน้อยสองคน และกรรมการกลางที่เป็นองค์คณะนั้น ต้องมิใช่หัวหน้าหมู่บ้านหรือรองหัวหน้าหมู่บ้านหรือผู้รักษาความสงบเรียบร้อย

กรรมการกลางตามมาตรา ๓๖ อาจมีอำนาจเปรียบเทียบคดีความผิดอย่างอื่นที่เป็นลหุโทษได้ ตามที่จะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจ แต่ทั้งนี้ ต้องอยู่ภายในเงื่อนไขที่จะกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

ในการเปรียบเทียบ ให้กรรมการกลางผู้ทำการเปรียบเทียบ
ลงบันทึกการเปรียบเทียบไว้เพื่อเป็นหลักฐาน

เงินที่ได้ที่ได้มาจากการเปรียบเทียบ ให้รวมเข้าในกองทุน
ประจำหมู่บ้านอาสาพัฒนา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

สัญญา ธรรมศักดิ์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดย
เหตุที่สภาพของตำบลหมู่บ้าน มีลักษณะแตกต่างกัน ในการจัดรูปของ
การบริหารงานของสภาตำบลย่อมจะต้องให้มีลักษณะสอดคล้องกับสภาพ
ของตำบลหมู่บ้าน จึงเห็นควรปรับปรุงแก้ไขให้สภาตำบลมีการ
จัดรูปการบริหารงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมของ
ท้องถิ่นในแต่ละจังหวัดยิ่งขึ้น